

Uchwała Nr 200/XXXI/2018
Rady Gminy Świercze
z dnia 15 lutego 2018 roku
w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie
na lata 2018-2022.

Na podstawie art. 7 ust.1 pkt 5 i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 ze zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 ze zm.), Rada Gminy Świercze uchwała, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018-2022 w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2

Wykonanie Uchwały powierza się Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Świerczach.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY.
W. Adamiak
Wiesław Adamiak

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
DLA GMINY ŚWIERCZE
na lata 2018-2022**

Styczeń 2018 r.

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP.

II. ZAŁOŻENIA OGÓLNE. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISK PRZEMOCY W RODZINIE.

III. DIAGNOZA /ANALIZA PROBLEMÓW PRZEMOCY W GMINIE ŚWIERCZE.

IV. ADRESACI PROGRAMU.

V. ZASOBY GMINY ŚWIERCZE W ZAKRESIE REALIZACJI PROGRAMU.

VI. CZYNNIKI GWARANTUJĄCE WŁAŚCIWĄ REALIZACJĘ PROGRAMU.

VII. CEL GŁÓWNY PROGRAMU, CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA

VIII. ZAGROŻENIA W REALIZACJI ZADAŃ .

IX. REALIZACJA PROGRAMU I PRZEWIDYWANE EFEKTY.

X. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU.

I.WSTĘP

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE DLA GMINY ŚWIERCZE NA LATA 2018 - 2022. Został opracowany i realizowany będzie w oparciu o :

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie lata 2014-2020;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 poz.930 z późn.zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016r., poz. 487);
- Ustawa z dnia 15 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U z.2015 r. poz.2082 z późn.zm);
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015 -2020;
- Gminny Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą oraz wobec osób stosujących przemoc normuje ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2015r. poz.1390). Ustawa wyróżnia zadania samorządowe (własne jednostek samorządu terytorialnego) i zadania rządowe (zadania zlecone z zakresu administracji rządowej). Zadania samorządowe przyporządkowane zostały poszczególnym jednostkom samorządu terytorialnego: gminie, powiatowi i samorządowi województwa. Ustawa ta jasno określa ,że do zadań samorządu gminnego należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zmierzającego do zmniejszenia skali zjawiska przemocy oraz pogłębianie społecznej świadomości tworzy się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości i styl życia. Niezmiernie ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, rodzicami i dziećmi oparte na wzajemnej miłości, zrozumieniu i szacunku. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi. Przemoc domowa może być skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Dom rodzinny i rodzina, choć kojarzy nam się z ciepłem, miłością i bezpieczeństwem niestety często jest miejscem, w którym rodzi się cierpienie, ból i lęk, a nawet często dochodzi do tragedii. Ofiary przemocy domowej doświadczają lęku, bezsilności, przygnębienia i rozpacz. Doznają urazów nie tylko fizycznych, ale i psychicznych, podlegają długotrwałemu procesowi niszczącego stresu i zagrożenia.

Z badań dotyczących rodziny, a także obserwacji życia społecznego wiadomo, że ludzie bardzo niechętnie przyznają się do przemocy wewnątrz rodziny. Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i występuje w każdej grupie społecznej począwszy od rodzin najbiedniejszych aż po rodziny o wysokim poziomie zamożności i wykształcenia. Wyraźnie widać, że przemoc nie występuje tylko w rodzinach o niskich dochodach i niskim poziomie wykształcenia ale dotyka osób z „dobrych rodzin”. Przemoc jest bardzo poważnym i drażliwym problemem społecznym w Polsce.

Na terenie Gminy Świercze przemoc w rodzinie występuje najczęściej w rodzinach najuboższych, jest powiązana głównie z alkoholizmem, niskimi dochodami, bezrobociem, a także małą świadomością społeczną. W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zmierzającego do zmniejszenia skali zjawiska przemocy oraz pogłębiania społecznej świadomości tworzy się Gminny Program Przeciwdziałania oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Świercze na lata 2018-2022 i jest on kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji programu na lata 2013-2017. Niniejszy Program przedstawia szerokie spektrum działań wobec problemu przemocy domowej i tworzy ramy zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Świercze, jednakże należy zaznaczyć, iż jego skuteczność zależy od zaangażowania poszczególnych instytucji i organizacji w działania podejmowane na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Większość działań przedstawionych w Programie ma charakter długofalowy, a zatem ich realizacja rozciągnie się na kolejne lata. Podczas realizacji Programu zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie mogą ulec zmianie w miarę potrzeb, sytuacji społecznej, warunków życia rodzin itp. wobec tego w kolejnych latach należy określać szczegółowe zadania dla wszystkich podmiotów, które będą realizowały Program.

II. ZAŁOŻENIA OGÓLNE. CHARAKTERYSTYKA ORAZ DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE.

Przemoc we współczesnym świecie jest zjawiskiem coraz bardziej widocznym i niepokojąco narastającym, często współistniejącym z uzależnieniami członków rodziny. Przemoc najczęściej kojarzy się z biciem, popychaniem, kopaniem, zmuszaniem człowieka do upokarzających czynności, stosowaniem broni lub gwałtem, lecz przemocą jest także poniżanie człowieka, oczernianie go przed innymi, wyzywanie i rzucanie obelg, ranienie jego uczuć, niszczenie jego poczucia własnej wartości, niszczenie przedmiotów, do których jest przywiązany, znęcanie się nad zwierzętami, które kocha, głodzenie, ograniczanie swobody w sposób przekraczający normy moralne i obyczajowe, izolowanie od otoczenia.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem trudnym do ujawnienia w związku z tym, że osoby doświadczające przemocy boją się, wstydzą, często nie wierzą w skuteczność pomocy. Nie bez znaczenia jest fakt, że „ofiary” i „sprawcy” łączą bliskie więzi rodzinne i emocjonalne. Przemoc w rodzinie może być przyczyną poważnych szkód osobistych, społecznych i zdrowotnych. Niejednokrotnie przemoc prowadzi do naruszeń norm moralnych i prawnych. Osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie są zarówno dorośli, jak i dzieci, natomiast osobami stosującymi przemoc są zazwyczaj osoby dorosłe -zdecydowanie częściej mężczyźni niż kobiety.

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania. Rozmiar i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych

problemów społecznych w Polsce. Wymaga od specjalistów podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania. Dlatego też realizacja Programu powinna uwzględniać działania w następujących sferach:

- prewencji,
- prawa,
- zdrowia,
- edukacji,
- pracy socjalnej.

Najbardziej odpowiednią jest definicja przemocy zawarta w ustawie definiująca przemoc w rodzinie jako jednorazowe albo powtarzające się, umyślnie działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

W literaturze dotyczącej problemu przemocy można wyróżnić następujące rodzaje tego zjawiska:

- przemoc fizyczna - popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.;

- przemoc psychiczna - wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, karanie przez odmowę uczuć, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), wymuszanie posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.;

- przemoc seksualna - wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, krytyka zachowań seksualnych kobiety itp.;

- przemoc ekonomiczna - odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.

Każdą z wyżej wymienionych form przemocy cechuje cykl składający się z trzech faz:

1) faza narastania napięcia – w tej fazie wyraźnie odczuwalny jest wzrost napięcia pomiędzy partnerami, narastają sytuacje konfliktowe. Przyczyny zazwyczaj tkwią poza rodziną. W większości przypadków są to drobne nieporozumienia powodujące dalszy wzrost napięcia. Zaczyna pojawiać się agresja;

2) faza gwałtownej przemocy – w trakcie tej fazy następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata. Wybuch często jest nieadekwatny do przyczyny, którą podaje sprawca (dokonuje szkód psychicznych, fizycznych, niszczy sprzęty nie zwracając uwagi na krzywdę innych);

3) faza miodowego miesiąca – czas skruchy – okazywania troski i miłości. Sprawca próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Interwencja najczęściej następuje w fazie gwałtownej przemocy. Ofiary w afekcie decydują się wezwać

pomoc i złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa znęcania się nad rodziną. Faza miodowego miesiąca ma niezwykle silny wpływ na pozostawanie osoby jej doznającej w krzywdzącym związku. To w tej fazie rodzą się złudne nadzieje, że sprawca się zmieni. Faza ta jednak mija i przechodzi w fazę narastania napięcia. Prawdziwym zagrożeniem jakie niesie ze sobą ta faza jest fakt, że przemoc w następnym cyklu jest jeszcze gwałtowniejsza. Po pewnym czasie faza miodowego miesiąca zanika całkowicie i pozostają tylko dwie fazy – faza narastania napięcia oraz gwałtownej przemocy

III. DIAGNOZA/ANALIZA PROBLEMÓW PRZEMOCY W GMINIE ŚWIERCZE.

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Gmina Świercze jest gminą wiejską, położoną w centralnej części Polski w województwie mazowieckim, w zachodniej części powiatu pułtuskiego i na której terenach dominuje rolnictwo. Powierzchnia Gminy Świercze to 93 km² co stanowi 11,2 % powierzchni powiatu, którą zamieszkuje 4631 osób, dane na dzień 31.12.2017 r. (Urzędu Stanu Cywilnego w Świerczach). Liczba mieszkańców co roku spada co przekłada się na ogólną kondycję gminy, od kilku lat znacznie przeważa liczba zgonów nad liczbą urodzeń. Mieszkańcy gminy to głównie osoby dorosłe powyżej 19 r. życia i stanowią ponad 3,5 tys. grupę osób w wieku produkcyjnym co przekłada się na zatrudnienie i liczbę osób bezrobotnych. Wg. danych Powiatowego Urzędu Pracy w Pułtusku bezrobotnych zarejestrowanych z gminy Świercze na dzień 31.12.2017r. było 260 osób, w tym 128 kobiety i 132 mężczyzn a stopa bezrobocia w powiecie pułtuskim w/g statystyk Powiatowego Urzędu Pracy w Pułtusku wynosiła: 13,3% i jest to w ostatnim czasie tendencja spadkowa, która dobrze rokuje. Jednak mimo spadku liczby osób bezrobotnych na terenie naszej gminy i poprawie ogólnej sytuacji bytowej mieszkańców to nadal osoby bezrobotne stanowią znaczną i stałą grupę klientów Ośrodka Pomocy Społecznej. W tej też grupie często występuje ubóstwo, niezaradność, bierność i powielanie stylu życia wyniesionego z domu rodzinnego a co za tym idzie problemy, dysfunkcje i przemoc. Na terenie Gminy Świercze przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym i głównie łączy się z problemem nadużywania alkoholu oraz niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie gminy Świercze w roku 2017 przeprowadzonych zostało 76 interwencji domowych w trakcie, których prowadzone były rozmowy i pouczenia odnośnie przemocy jak również zatrzymania osób nietrzeźwych i podejrzanych o stosowanie przemocy. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. przedstawiciele Policji założyli 5 „Niebieskich Kart”. Komenda Powiatowa Policji w 2017 r. wprowadziła programy przeciwdziałające przemocy skierowane do uczniów szkół pod tytułem „Razem bezpieczniej” i „Stop przemocy”. W ramach tych programów dzielnicowi prowadzili pogadanki z uczniami w szkołach podstawowych i gimnazjum na terenie gminy.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. było 8 zgłoszeń, leczenie czyli głównie terapię podjęło 5 osób a leczenia odwykowego nie podjęła żadna osoba. Realizując ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Gminna Komisja sfinansowała wycieczki, wypoczynek letni dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych uczęszczających na zajęcia socjoterapeutyczne oraz warsztaty profilaktyczne dla młodzieży szkolnej.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, który realizował swoje zadania sztanदारowe i ustawowe wynika, że w 2017 r z pomocy skorzystało 1065 osób w 294 rodzinach. Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i własnych bez względu na rodzaj, formę i liczbę oraz źródło finansowania przyznano decyzją 301 osobom w 199 rodzinach i były to świadczenia pieniężne i niepieniężne. Udzielono pomocy w postaci pracy socjalnej 95 rodzinom.

Powodem przyznania pomocy tym rodzinom było:

Ubóstwo - 93 rodziny

Bezrobocie - 73

Niepełnosprawność -12

Długotrwała choroba - 90

Ochrona macierzyństwa - 13

Bezradność w sprawach opiekuńczo -wychowawczych - 9

Alkoholizm - 4

Realizacja zadań własnych i zleconych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w roku 2017 przedstawia się następująco :

Usługi opiekuńcze - 24 chorych

Zasiłki celowe i pomoc w naturze - 131 rodzin

Liczba dzieci korzystających z pomocy GOPS, dzieci dożywiane w szkołach - 203 dzieci.

Zasiłki stałe i okresowe - po 25 rodzin

Usługi specjalistyczne - 4 rodziny

Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga międzysektorowej ciągłej współpracy wielu instytucji i organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z problematyką przemocy w rodzinie. Tylko podejmowanie wspólnych, systematycznych i ciągłych działań może w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie. Gmina Świercze od kilku lat podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Są one skierowane zarówno do osób doznających przemocy (pomocowe), jak i do osób stosujących przemoc (interwencyjne). Między innymi jednym z takich działań było powołanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i tak od 2012 r działa Gminny Zespół Interdyscyplinarny, w którego skład wchodzi przedstawiciele instytucji i organizacji zajmujących na co dzień problemami społecznymi, wspieraniem i pomocą osobom potrzebującym a w tym osobom i rodzinom dotkniętym przemocą. Członkowie Zespołu a jednocześnie reprezentanci lokalnych służb, organizacji i Sądu Rejonowego systematycznie spotykają się i omawiają problemy rodzin dotkniętych przemocą, w których prowadzona jest procedura Niebieska Karta. Niebieska karta to jedno z narzędzi pracy służb interwencyjnych i pomocowych w tym Policji, oświaty, służby zdrowia, pomocy społecznej i gminnej komisji alkoholowej. Każdy z przedstawicieli w/w służb ma prawo i obowiązek interweniować w sytuacjach zagrażających zdrowiu i życiu osoby lub rodziny. Pracownicy socjalni i dzielnicowy systematycznie monitorują rodziny, prowadzą rozmowy i konsultacje, służą oparciem i poradą. Dodatkowo osoby wymagające wsparcia mogą skorzystać z pomocy finansowej i poradniczej. Zespół dysponuje różnymi informacjami dotyczącymi miejsc schronienia dla osób pokrzywdzonych, wykazem placówek i ośrodków interwencji kryzysowych działających na rzecz osób skrzywdzonych jak również numerami telefonów na Niebieską Linie i do miejsc wsparcia i schronienia. Zaś przedstawiciele pozostałych instytucji chętnie współpracują i przekazują własne spostrzeżenia i doświadczenia. W ośrodku pomocy dodatkowo osoby pokrzywdzone mogą znaleźć materiały, broszurki, ulotki i plakaty promujące wsparcie i przeciwdziałanie przemocy. Przez okres tych kilku lat Zespół Interdyscyplinarny prowadził 55 procedur Niebieska Karta, i dla tych rodzin realizował indywidualne plany pomocy. A po rozpoznaniu sytuacji w rodzinach i oraz

realizacji planów pomocy podejmował decyzje o zakończeniu NK i tak przez ten okres zostało zamkniętych 53 (łącznie z 2017r.) Niebieskie Karty zaś w roku 2017 w skutek podjętych działań zamknięto 9 kart.

Tabela 1. Liczba formularzy wszczynających procedurę „ Niebieska Karta” przekazanych do Zespołu Interdyscyplinarnego:

Rok	2014	2015	2016	2017
Procedura Niebieska karta	7	8	9	6

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Świercze.

Tabela 2. Liczba zamkniętych formularzy „ Niebieska Karta” :

Rok	2014	2015	2016	2017
Procedura Niebieska karta	4	12	9	9

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Świercze.

Na podstawie informacji otrzymanych ze szkół podstawowych w Świerczach, Świeszewie , Strzegocinie i Gimnazjum ustalono, że w szkołach prowadzone były i są działania wychowawcze i informacyjne zarówno dla uczniów, nauczycieli, jak i rodziców. Gazetki szkole są zaopatrzone w różne plakaty promujące przeciwdziałanie przemocy wobec dzieci i w grupach rówieśniczych oraz telefony alarmowe służb zajmujących się pomocą . W roku szkolnym 2016/2017 w szkołach na terenie Gminy Świercze zorganizowane były szkolenia na temat profilaktyki agresji z rodzicami i nauczycielami oraz zajęcia z uczniami o tej samej tematyce, jak również liczne zajęcia i zabawy, socjoterapeutyczne i warsztaty. Nieustannie omawiany jest problem przemocy i jej rodzajach z wychowawcami klas, na różnych przedmiotach oraz godzinach z wychowawcą.

W latach 2016 i 2017 w Publicznym Gimnazjum w Świerczach prowadzone były warsztaty i zajęcia profilaktyczne na temat dopalaczy, przemocy i profilaktyki alkoholowej dla uczniów wszystkich klas gimnazjum pt. „Dopalacze substancje szkodliwe. Wpływ na organizm człowieka”, „ Odpowiedzialność karna dzieci i młodzieży w świetle obowiązujących przepisów”, „ Substancje psychoaktywne i asertywność – sztuka odmawiania”, „Trzeźwy umysł”. Reasumując szkoły podejmują wiele udanych prób, realizując metody pracy wychowawczej: lekcje wychowawcze, zajęcia pozalekcyjne, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne, zajęcia profilaktyczne przeciw uzależnieniom środkami psychoaktywnymi, warsztaty, pogadanki, indywidualne rozmowy z uczniami i rodzicami, zajęcia integrujące: wycieczka, uroczystości szkolne z udziałem dzieci, młodzieży i dorosłych, spotkania z pracownikami. Cieszyć może fakt, że przez ostatnie lata szkoły na terenie naszej gminy nie borykają się z problemem dopalaczy i narkotyków. W rozmowie z pracownikami szkół wynika, że problem ten skutecznie znika ze szkół a jeśli zdarzy się pojedynczy przypadek zaraz jest rozwiązywany wspólnie z rodzicami. Szkoły dobrze są przygotowane do pracy z uczniami, dysponują fachowym wsparciem i prowadzą szeroką profilaktykę.

IV. ADRESACI PROGRAMU.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie adresowany jest do mieszkańców Gminy Świercze. Program ten skierowany jest w szczególności do:

1. Ofiar przemocy,
2. Dzieci i młodzieży,
3. Małżonków,
4. Osób starszych i niepełnosprawnych,
5. Sprawców przemocy,
6. Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami zagrożonymi przemocą.

V. ZASOBY GMINY ŚWIERCZE W ZAKRESIE REALIZACJI PROGRAMU.

1. Zasoby ludzkie -specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne
  - instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą :
  - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
  - Zespół Interdyscyplinarny,
  - Komenda Powiatowa Policji,
  - Sąd Rejonowy w Pułtusk,
  - Placówki Oświatowo -Wychowawcze,
  - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ,
  - Placówki Służby Zdrowia,
  - Społeczność lokalna

VI. CZYNNIKI GWARANTUJĄCE WŁAŚCIWĄ REALIZACJĘ PROGRAMU.

1. Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
2. Dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych i dzielnicowego,
3. Kompleksowa współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
4. Otwartość i chęć współpracy specjalistów,
5. Silne więzi rodzinne, chęć zmiany i wyjścia z kryzysu,
6. Akty prawne regulujące system przeciwdziałania i rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie,
7. Realizowana procedura „Niebieskie Karty”,
8. Podnoszenie kwalifikacji i ciągłe doskonalenie zawodowe osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
9. Postrzeganie przemocy jako jednego z najpoważniejszych problemów społecznych,
10. Zwiększająca się świadomość społeczna na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

VII. CEL GŁÓWNY PROGRAMU, CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA.

Cel główny, wyznaczony w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Świercze na lata 2018 -2022, jest następujący:

Przeciwdziałanie i zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Świercze oraz tworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc oraz zapewnienie ochrony jej ofiarom oraz skuteczne oddziaływanie na jej sprawców.

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją przedstawionych celów operacyjnych oraz działań.

CEL OPERACYJNY 1

Wsparcie rodzin, w których stosowana jest przemoc.

Działania do celu operacyjnego 1

Udzielanie przez Ośrodek Pomocy Społecznej pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie poprzez szybkie i skuteczne podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowanie i realizacja działań pomocowych w oparciu o rozpoznanie potrzeb.

Kierowanie ofiar i sprawców przemocy do odpowiednich specjalistów.

Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w których stosowana jest przemoc.

Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez podejmowanie działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie (np. organizowanie szkoleń i warsztatów edukacyjnych).

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i prawnej dla rodzin dotkniętych przemocą.

Prowadzenie edukacji wśród ofiar przemocy w rodzinie w zakresie przysługujących im praw.

Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie poprzez motywowanie ich i kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.

Zmiana postaw, przekonań i zachowań mieszkańców Gminy Świercze wobec zjawiska przemocy.

CEL OPERACYJNY 2

Podniesienie świadomości mieszkańców gminy w zakresie przemocy w rodzinie.

Działania do celu operacyjnego 2

Podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej na temat przemocy w rodzinie m.in. poprzez organizowanie prelekcji, pogadanek, warsztatów profilaktycznych oraz upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych, w tym o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie.

Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki agresji i przemocy, m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnego programu profilaktyki.

Organizowanie dla nauczycieli i pedagogów szkoleń i warsztatów dotyczących przemocy w środowisku szkolnym i rodzinnym.

Współuczestnictwo w programach i kampaniach społecznych poświęconych przemocy w rodzinie i jej skutkom.

Rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy.

CEL OPERACYJNY 3

Zacieśnienie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania do celu operacyjnego 3

Monitorowanie przemocy w rodzinie w gminie; włączanie w tę działalność społeczności lokalnej.

Działania Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Świercze.

Kontynuowanie przez pracowników socjalnych i przedstawicieli policji i kuratorów sądowych wizyt w rodzinach zagrożonych i dotkniętych przemocą.

Podjęmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dotkniętych przemocą w rodzinie.

Zintegrowanie działań w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie poprzez wypracowanie procedur aktywnej i stałej współpracy placówek oświatowych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i Kościoła.

CEL OPERACYJNY 4

Opracowywanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

1. Wdrażanie procedury "Niebieska Karty, poprzez :

- organizowanie cyklicznych szkoleń, narad na temat procedury "Niebieskiej Karty", i zjawiska przemocy w rodzinie,
- przygotowanie odpowiednich materiałów informacyjno - edukacyjnych odnośnie infrastruktury placówek pomocowych (informatory, ulotki, plakaty) ,
- prowadzenie działalności informacyjnej na temat procedury " Niebieskiej Karty".
- prowadzenie działań terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie przy współpracy innych organizacji, instytucji.
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, i osób fizycznych realizujących zdania w zakresie pomocy ofiarom przemocy.

VIII. ZAGROŻENIA W REALIZACJI ZADAŃ.

1. Stereotypy i mity panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
2. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
3. Brak współpracy rodziny w zakresie przezwycięzania kryzysów, rozpad więzi rodzinnych,
4. Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach, ubóstwo,
5. Brak lub zbyt mała współpraca interdyscyplinarna,
6. Niski poziom wiedzy społecznej nt. możliwości korzystania z pomocy,
7. Bierność świadków przemocy w rodzinie (rodzina, środowisko sąsiedzkie),
8. Niska skuteczność oddziaływań terapeutycznych wobec osób uzależnionych,
9. Brak zaplecza zabezpieczającego egzekucje egksmisji sprawców przemocy,
10. Niewystarczająca skuteczność działań związanych z ochroną osób doznających przemocy,
11. Brak na terenie gminy placówek terapeutycznych świadczących bezpłatne usługi w zakresie terapii indywidualnej i rodzinnej;
12. Brak lub zbyt mała liczba mieszkań socjalnych dla osób doznających przemocy w rodzinie;
13. Problem wypalenia zawodowego i braku motywacji osób/służb realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie;

IX. REALIZACJA PROGRAMU I PRZEWIDYWANE EFEKTY.

Działania wyznaczone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Świercze na lata 2018-2022 mają charakter ciągły (wyjątek - powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie, które nastąpiło w 2012 r.).

Podmiotem odpowiedzialnym za koordynację działań wyznaczonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Świercze na lata 2018-2022 jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerczach.

Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Wójt Gminy Świercze, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego. Partnerami w realizacji działań są z kolei: placówki służby zdrowia, Komenda Powiatowa Policji w Pułtusku, szkoły ponadgimnazjalne, organizacje pozarządowe, Kościół, media i społeczność lokalna.

Przewidywane efekty realizacji programu.

1. Zmiana postaw społecznych mieszkańców wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
3. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
4. Usprawnianie systemu pomocy rodzinom dotkniętych przemocą.
5. Zwiększanie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.
6. Zbudowanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętych przemocą.
7. Niwelowanie skutków zjawiska przemocy.
8. Zwiększenie świadomości dzieci i młodzieży dotyczących zagrożenia płynących z uzależnienia występującego problemu.
9. Zmniejszenie skali występujących w rodzinach dysfunkcji, wynikających z przemocy.
10. Zwiększenie wiedzy w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie u profesjonalistów zajmujących się tą problematyką.
11. Nabycie przez rodziców wiedzy i umiejętności na temat właściwych ról i postaw rodzicielskich, a także właściwego rozwiązywania wewnątrzrodzinnych konfliktów w rodzinach zagrożonych przemocą.

X. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU.

Monitoring zapisów Programu, prowadzony będzie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerczach.

Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.